

OBČASNÍK

Obecné noviny obce Malé Zálužie

ROČNÍK IX.

ČÍSLO 2/2013

DECEMBER 2013

OBSAH:

▶ **Príhovor** (str. 2-4)▶ **Žijú medzi nami**

- Aj v malej obci môže byť čulý spoločenský život (str. 4-6)

- Do sveta na skusy 2 (str. 6-8)

▶ **História:**

- Tradície a zvyky v Malom Záluží - od leta až do zimy (str. 8-10)

▶ **Čo vieme o samosprávnych kra-
joch?** (str. 10-11)

▶ **Malé zamyslenie** (str. 12)

▶ **Nekrológ pri pníku...** (str. 12)

▶ **Činnosť základnej organizácie
Jednoty dôchodcov v Malom Záluží** (str. 13-14)

▶ **Spoločenské a kultúrne poduja-
tia:**

- Futbalový turnaj (str. 14-15)

- Varili sme slivkový lekvár... (str. 15)

- Vysviacka kríža na dolnom cintoríne (str. 16)

- Vitajte v knižnici! (str. 16)

- Ako je to s MIKULÁŠOM? (str. 17)

▶ **Čo sa udialo v škole**

- Najkrajšie jablko školy 2013 (str. 17)

- Záložka do knihy spája školy (str. 18)

- Novosadská vianočná kvapka krvi (str. 18)

▶ **Spoločenská kronika** (str. 18)

▶ **Obecný úrad oznamuje** (str. 18-19)

Príhovor

Milí Zálužania,

zase sa blíži koniec roka a čas na to, aby sme vydali naše zimné číslo Občasnika. Ako býva dobrým zvykom, aj tento polrok sa patrí zhodnotiť. Tak ako po iné roky, aj tento polrok sa u nás v Malom Záluží diali veci...

V lete sme spolu s mladými športovcami poriadali Prázdninový futbalový turnaj – jeho priebeh a víťaza vám priblíži vo svojom príspevku Martin Ondrášek.

O reprezentácii našej obce navonok som sa už zmieni-
nila. V dňoch 8 - 9. mája tohto roka sme sa na pozvanie našich srbských priateľov vybrali do družobnej oblasti Polimského regiónu v Srbsku. Cesta to bola dlhá a veselá. Srbskom som bola veľmi milo prekvapená. Hostiteľia nás veľmi srdečne prijali, uhostili, ubytovali v kláštore Mileševo, kde sme sa vyspali každý v samostatnej izbičke, ktorá ani zďaleka nepripomínala mníšsku celu. Izby boli vkusne a moderne zariadené. Z kláštora sme po oba dni ráno vyšli na raňajky a potom už rýchlym tempom v snahe ukázať nám čo najviac zo svojho územia, po kopcoch menších i po kopcoch väčších, až do samotného večera, samozrejme s prestávkou na obed. Srbsko, teda aspoň Polimský región, ktorý sme mali za ten krátky čas možnosť vidieť, mesto Prijepolie a naše družobné obce, sú prekrásne. Našou družobnou obcou je Kamena Gora. Obec je položená vysoko v horách, povedala by som, že až sa nebies dotýka a tiež súhlasí, že aj kamenná, lebo na kopci mali kus pooraného políčka a navrchu samý drobný kameň a susedí s Čiernou Horou. Družobný starosta sa nám veľmi venoval a poukazoval vrchy, kopce a má jasnú predstavu, čo by chcel vo svojej obci vybudovať. Lyžiarsky vlek a turistické ubytovne, aby pozdvihol životnú úroveň v tom svojom čarokrásnom kúte a získal peniažky na iné potrebné veci.

Na jeseň, v dňoch 25 - 28. septembra, nám našu družobnú návštevu naši srbskí priatelia oplatili. Tu sa zase prezentoval OZ Mikroregión Radošinka – všetkých 11 obcí a poukazovali sme im niektoré projekty vybudované z eurofondov. Na všetky, tak ako v Srbsku samozrejme, nebol čas. Srbsko, ako adept na vstup do Európskej únie, má záujem spolupracovať na predvstupových projektoch a k tomu potrebuje medzinárodných partnerov a v tomto duchu sa niesla aj družobná návšteva.

Na hodovú nedeľu naša, na moju radosť aktívna, Jed-

nota dôchodcov zorganizovala Výstavu zeleniny, ovocia a kvetov od domácich pestovateľov. Výstava sa vyrovnala aj českobudějovickej Zemi živitelke (bola som tam, viem posúdiť...). Aj touto cestou veľmi pekne ďakujem všetkým občanom, ktorí nám svoje produkty na výstavu priniesli, darovali a neľutovali čas ani námahu na to, aby ostatným urobili radosť. Veľmi pekne ďakujem aj organizátorom, s ktorými sa dobre spolupracuje a sú promptní a zodpovední. Čo ma ale mrzí, je malá účasť vás - našich občanov, ktorých absolútne nezaujímá, čo sa v obci deje, či im niekto pripraví výstavu, posedenie príp. inú akciu. So záujmom som si prečítala príspevok manželov Plesníkových, v ktorom okrem iného rezonuje aj: všetky diela vybudované v 50-tych rokoch a staršie boli vybudované svojpomocne, robili sa brigády a spolu dielo išlo veľmi dobre. Ja som dodnes hrdá na náš pekný a útulný kultúrny dom, na dom smútku, na našu zvoničku, v ktorých je vložený um a statočná práca našich ľudí, ktorí už žiaľ nie sú medzi nami. Život je dnes možno do veľkej miery o peniazoch, ale nie úplne. Chudobný je národ, v ktorom nevládne súdržnosť, vzájomná láska, úcta a snaha pomáhať jeden druhému. Viem, že v našej obci generácia, ktorá sa aktívne na týchto stavbách podieľala a pamätá si aj tie družnejšie časy, je už staršia a nevládze a nejako mi chýba medzistupeň a mladí, ktorí si v tejto dobe nemajú od koho brať príklad. Je iná doba, hektická, každý je veľmi vyťažený, ale prosím, stretávajme sa, rozprávajme sa medzi sebou, pospomínajme aj na časy minulé, aby mladí vedeli, odkiaľ pochádzajú a akých schopných majú a mali predkov.

Budujeme samozrejme aj v týchto časoch, využívame eurofondy, ktoré nám ponúka program LEADER – Program rozvoja vidieka. V auguste tohto roka začali práce na našom parkovisku pred cintorínom a vstupnej bráne do cintorína. Už nie svojpomocne, ako voľakedy, dielo vyhotovila firma ELLIO. V prvú novembrovú nedeľu, po službách božích, naša pani zborová farárka, Mgr. Jana Bartová, nový kríž vo vstupnej cintorínskej bráne vysvätila a tým sme parkovisko dali oficiálne do prevádzky. Prajem si, aby nám všetkým, v prípade potreby, dobre slúžilo a nech sme naň všetci právom hrdí. Dielo bolo zhotovené za cca 57 000,00 €.

Súčasne sa môžeme pochváliť aj novou výsadbou - pri cintorínskom plote od Bilových sme vysadili 35 kusov tují západných, dva veľké listnaté stromy pri bránke cintorína (druh bacopa) a dva kusy stromov na detskom ihrisku, ktoré som si vydobyla od Regionálnej správy a údržby ciest v Nitre ako náhradu za spílené topole. Viem, že je to slabá náplasz, no ale aspoň niečo. Tiež veľmi pekne ďakujem za pomoc pri výsadbe týchto stromov Peťovi Novotnému, ktorý poskytol mechanizmus na hĺbenie jám a pracovníkom menších obecných služieb a p. Osuskému, p. Horváthovi Milanovi, p. Bilovi Štefanovi a Tomášovi za pomoc pri sadení. Vrelá vďaka.

17. novembra sme si na stretnutí občanov v réžii obce a za výdatnej spolupráce Jednoty dôchodcov a členiek výboru OZ „LABUŤ“ pripomenuli životné jubileá našich občanov – Zuzka Plesníková ich vo svojom príspevku ďalej vymenuje - a ja im aj touto cestou želim veľa krásnych a spokojných dní na tejto zemi. Oslava sa nám vydarila, šikovné žienky a oslávenci nás ponúkli chutnými koláčikmi, prichystali sme obložené chlebíčky a aj folklórna skupina Nádej z Vyčap Opatoviec prispela k dobrej nálade nedeľného popoludnia.

V tomto čase sa realizuje výstavba malého dvojpodlažného skladu na uskladnenie náradia a náčinia pri kultúrnom dome. Obec získa skladové priestory, ktoré veľmi potrebujeme. Hodnota diela je 13 200,00 € a dotáciu nám na to poskytol Úrad vlády Slovenskej republiky.

Nedá mi nespomenúť voľby do samosprávnych krajov... Tiež veľmi pekne ďakujem všetkým, ktorí v druhom kole pristupovali k voľbám veľmi zodpovedne a celkovo nás prišlo voliť 38 %, „wau“. To bolo najvyššie percento v celom Nitrianskom samosprávnom kraji... V iných obciach sa percentá pohybovali od 8 do 15 %. Srdečná vďaka.

V nedeľu, 8. decembra sa deti aj s rodičmi zišli v sále KD a netrpezlivo čakali na Mikuláša. A ten prišiel aj so svojou suitou - anjelom a čertom a doniesol za plný kôš sladkostí. Deti tento rok boli smelé, skoro všetky povedali Mikulášovi svoju básničku a potom veselo komunikovali medzi sebou. Ďakujem

sponzorom, ktorí prispeli finančne na darčeky pre naše deti a to p. Masarovič Miroslav, Slávik Martin, Szombath Róbert, Novotný Peter, Proksa Ľuboš a p. Križanová Vlasta. Srdečná vďaka.

A ešte – pripravujeme Trojkráľové posedenie 5. januára 2014 a budeme radi, ak sa s vami stretne.

Na záver môjho príhovoru vám všetkým želám pevné zdravie, radosť, pokoj a pohodu v kruhu vašich blízkych, krásne prežitie vianočných sviatkov a dobrý štart do roku 2014.

Vaša starostka

Žijú medzi nami

Aj v malej obci môže byť čulý spoločenský život

Manželia Anna a Viliam Plesníkoví prežili takmer celý svoj život v našej obci, aktívne pracovali pre obec v spoločenských organizáciách, podieľali sa na organizovaní rôznych podujatí a vykonali pre našu obec mnoho užitočnej práce. Niečo o tom nám prezradili v nasledujúcom rozhovore.

Anna Plesníková, bývalá učiteľka, pôsobila vo viacerých miestnych spoločenských organizáciách. V akých organizáciách ste pôsobili a aká bola ich hlavná činnosť?

Pôsobila som v Osvetovej besede, kde som bola po Viliamovi Navrátilovi, ako prvom vedúcom, predsedníčkou. Všetky spoločenské organizácie v obci ako Slovenský zväz žien, Československý červený kríž, Zbor pre občianske záležitosti, Miestna ľudová knižnica a iné patrili pod Osvetovú besedu. Muži chodili v zime na prednášky o hospodárstve a ženy na kurzy varenia, pečenia a ručných prác. Členovia jednotlivých organizácií spolu usporadúvali kultúrne podujatia. Veľmi dobre si spomínam na zábavy, mali sme aj maškarný ples, zábavy po vinobraní. Chodilo na ne veľa ľudí, aj starší ľudia, ktorí sedávali vždy vzadu.

Od roku 1979 do roku 1983 som bola vedúcou ďalšej organizácie pod názvom Zbor pre občianske záležitosti (ZPOZ), ktorý vznikol v roku 1973. Hlavnou činnosťou boli oslavy okrúhlych životných jubileí občanov, uvítania detí do života, oslavy výročí pri uzavretí manželstva. K starším oslávencom sme chodili na návštevy domov a tí mladší chodili zase do kultúrneho domu. Uvítanie detí do života bývalo každý pol rok a jubilanti sa začínali sláviť od päťdesiatky. Zbor mal 3 – 5 členov. Pri týchto oslavách býval vždy kultúrny program. Viedla sa aj pamätná kniha výročí a používa sa až dodnes.

Bola som po celý čas aj tajomníčkou Československého červeného kríža, ktorý vznikol v roku 1978. Každý rok bol iný počet členov, ale vždy tak okolo 20. Raz za pol roka chodili členovia darovať krv. Jánskeho plaketu získali dvaja členovia: Rudolf Zmeko a Viliam Plesník. Dostávala sa po dvadsiatich odberoch.

Medzi najvýznamnejšie akcie patrili aj stretávky rodákov, na príprave ktorých sa podieľali všetky spoločenské organizácie a ktorých ste sa aj Vy aktívne zúčastnili? Myslíte si, že má význam pripravovať takéto podujatia?

Áno, bola som aj pri organizovaní všetkých troch stretávok. Podľa môjho názoru to boli dobré akcie a škoda, že sa v nich nepokračuje. Veľa rodákov sa stále hlási k obci.

V minulosti, keď ešte televízia nevysielala tolko programov ako dnes, zabezpečovala Osvetová beseda pre občanov aj premietanie filmov, o ktoré býval veľký záujem. Ako to fungovalo a kde sa premietali?

Filmy sa premietali v sále a premietací prístroj bol umiestnený tam, kde je teraz v kultúrnom dome umyváreň pred kuchynkou. Zo začiatku chodilo dosť ľudí. Premietali sa niekoľkokrát v me-

siaci, aj v nedeľu. V roku 1955 bol zakúpený premietací aparát zo zbierky od občanov. Zbierali sa po sto korún. Filmy sa zapožičiavali z Nitry a premietali ho dvaja vyškolení ľudia – Vladimír Vavák a môj brat Vladimír Líška. Zapožičané filmy sa vlakom posielali naspäť do Nitry. Vyberalo sa symbolické vstupné. Postupne však návštevnosť klesala a tým sa premietanie filmov skončilo.

Ako sa zmenil po roku 1989 spoločenský život v dedine?

Všetky organizácie po roku 1989 postupne zanikli, veľa mladých ľudí sa z obce odsťahovalo a následkom toho spoločenský život umlkol.

Pán Plesník, teraz sa spýtam Vás. V sedemdesiatych rokoch vznikli v obci miestne organizácie Zväzu drobnochovateľov a Zväzu záhradkárov. Boli ste ich zakladajúcim členom. S akými predstavami ste zakladali tieto organizácie, aké ste mali ciele? Aké činnosti ste vykonávali?

Pri oboch organizáciách vznikol najskôr prípravný výbor. Väčšinou sa to dohadovalo v krčme pri pivku, rozprávali sme sa a dohodli sa, že niečo založíme. Bolo v nás veľké nadšenie niečomu sa venovať. Najskôr som bol pokladníkom a v rokoch 1977 – 1990 predsedom Slovenského zväzu drobnochovateľov (SZD). Chovali sme drobné hospodárske zvieratá a to čistokrvnú hrabavú hydinu, králiky a holuby. Najviac sa však chovala práve hydina, ktorá bola aj kontrolovaná veterinárom. Bolo nás približne 40 členov. Schôdze sme mávali v klubovni, kde je teraz pamätná izba. Patrili k nám aj mladí chovatelia z radov mládeže. Museli sme mať uznaný čistokrvný chov a vajcia sme odovzdávali do Čeladíc a Žlkoviec.

Bol som aj členom Slovenského zväzu záhradkárov (SZZ). Usporadúvali sme odborné prednášky na rôzne témy ako pestovanie zeleniny, starostlivosť o ovocné stromy, vinohrad. V roku 1979 bola v obci zriadená výkupňa zeleniny a ovocia, tam kde je teraz obchod. Vykupovali sa tu uhorky, cibuľa, cesnak, čerešne, višne, ríbezle, egreše, slivky bystrické, ringloty zelené, marhule, jablká, hrozno, cibuľka štipľovka a iné. Kto mal doma prebytky, nosil ich sem. Malo to význam a ľudia si aj zarobili.

Obe organizácie pravidelne usporadúvali zábavy, trvali aj do dvoch hodín ráno. Bývalo vesele, chodievali sme aj na pivo, hrávali sme mariáš, spomínam si, že pán učiteľ Navrátil bol veľký mariášista. Takisto sa členovia zúčastňovali brigád, keď sa staval kultúrny dom a dom smútku, tak sa chodilo brigádovať aj každý deň. Upravovali sme aj verejné priestranstvá v obci.

Zúčastňovali ste sa aj rôznych súťaží a výstav? Získali ste nejaké ocenenia?

Členovia Slovenského zväzu drobnochovateľov chodili na rôzne miestne a národné výstavy. Miestna výstava bývala každý rok v našej obci. Organizovali sme aj Národnú výstavu drobnochovateľov na Agrokomplexe v Nitre. Zúčastňovali sme sa pravidelne aj rôznych súťaží a získali sme aj čestné ceny. V rámci Slovenského zväzu záhradkárov sa každý rok usporadúvali výstavy ovocia, zeleniny a kvetov, ktoré sa konajú doteraz.

Ďalšou organizáciou, kde ste boli aktívnym členom, bol Dobrovoľný hasičský zbor. Aké úlohy v obci plnila táto organizácia?

Každá obec mala svoj Dobrovoľný hasičský zbor. Mali sme hasičské uniformy, ktoré boli pracovné a vychádzkové. Keď sme mali výročnú schôdzu hasičov, tak sme boli oblečení v týchto uniformách. Chodievali sme aj na cvičenia a súťaže do Čakajoviec. Pri kultúrnom dome bola drevená budova, kde sme mali ručnú mašinu – hasičský stroj a hadice. Neskôr bola vybudovaná nová plechová požiarňa zbrojnica, ktorá sa dodnes nachádza v areáli poľnohospodárskeho družstva. Robili sme aj prehliadky komínov. Bývali žatevné hliadky, ktoré boli veľmi dôležité. Ako obilie začalo dozrievať, boli dvaja a dvaja do polnoci a dvaja od polnoci a chodili po chotári, aby niekde nevznikol požiar. Bolo najmenej 18 členov. Raz horel na Bodorkách elevátor, mlátilo sa a bola búrka. Od blesku sa všetko zapálilo a zhorelo. Hasičský zbor a žatevné hliadky zanikli po revolúcii.

Spomínali ste, že ste často chodili na brigády. Čo všetko sa v rámci týchto brigád v obci urobilo?

Brigády boli súčasťou akcií „Z“ a chodili sme na ne všetci dobrovoľne. Vyhlásilo sa v miestnom rozhlase, že bude brigáda a išli sme. Chodili dospelí aj mládež, robili sme spolu s odborníkmi. Pracovali sme hlavne pri stavbe kultúrneho domu, takého nebolo široko ďaleko a domu smútku. Pri výstavbe domu smútku ženy zabezpečovali stravu a to tým, že sa striedali pri varení jedla. Okrem stavieb sme upravovali okolie, robili sa priekopy pred domami, ohrada okolo školy, kde je teraz obchod. Dedinské jarky si čistili dedinčania sami a každú sobotu sa zametalo pred domami, aj sa polievalo, keďže cesty boli prašné.

V roku 1986 nastali zmeny v štátnej správe. Nový systém strediskových obcí mal prispieť k šetreniu finančných prostriedkov. Našou strediskovou obcou boli Nové Sady. Pán Plesník, Vy ste zastupovali Malé Zálužie v tomto zastupiteľstve.

Áno, pracoval som ako zástupca za obec v strediskovej obci Nové Sady. Starostom bol vtedy pán Michal Šmitala. V obci som mal kanceláriu - v kultúrnom dome a tiež vlastné zastupiteľstvo. Do tohto systému okrem našej obce patrili ešte obce Kapince a Čab – Sila.

Každá obec chcela niečo získať, budovať. Bolo ťažké pre malé obce presadiť svoje požiadavky? Čo sa za toto obdobie podarilo v Malom Záluží vybudovať?

Bolo ťažké presadiť svoje požiadavky. Ale niečo sa predsa podarilo presadiť a urobiť aj v našej obci nové veci. V tomto období sa spravila kuchynka v kultúrnom dome, kúpili sa stoly a nábytok. Do domu smútku sa tiež kúpili stoličky, okolo 200. Vybudovali sme tiež vodovod v kultúrnom dome a pri ňom žumpu.

Po roku 1990, keď sa naša obec znova osamostatnila, ste aj naďalej zastávali funkciu v zastupiteľstve. S čím sa začalo pri budovaní obce v tomto období?

Áno, zástupcom starostu som bol od roku 1990 do roku 2006 (4 volebné obdobia), starostami boli Pavol Proksa (1990 – 1994) a Emil Fuska (1994 – 2006). Začalo sa s výstavbou plynu a vodovodu. Ľudia si sami pomáhali, boli radi, že sa idú stavať užitočné a potrebné veci. Vybudovali sa aj cesty a chodníky popri hlavnej ceste. Mal som dobrý pocit z toho, že robíme prospešné veci pre občanov.

Na záver sa ešte spýtam: Máte nejaké motto, ktorým sa riadite vo svojom živote?

Pán Plesník: Nijaké špeciálne motto nemám. Som rád, že som zdravý a stále mám životný optimizmus. Práca bola vždy pre mňa záľubou a mala pre mňa zmysel. Či už to bolo, keď som robil šoféra na družstve, alebo neskôr v zastupiteľstve. V organizáciách, v ktorých som pôsobil, sme boli dobrá partia a doteraz sme všetci priatelia.

Pani Plesníková: Celý život som pracovala s deťmi ako učiteľka a práve k učiteľstvu sa viaže práca v kultúre a s tým súvisí aj to, že som pôsobila vo viacerých spoločenských organizáciách v obci. Som rada, že žijem v rodnej obci a mám okolo seba veľa dobrých a úprimných priateľov.

Ďakujeme za rozhovor!

Pýtala sa: Zuzana Plesníková

Do sveta na skusy 2

Od septembra 2011 až do júna 2012 som mala možnosť stráviť celý školský rok v zahraničí, v americkom meste Sturgeon Bay, v štáte Wisconsin.

Až do môjho odletu som nemohla uveriť tomu, že odchádzam na rok preč od mojej blízkej rodiny a priateľov. Na letisku vo Schwechate som sa rozlúčila s rodičmi. Rozlúčka bola veľmi rýchla, no dojímavá. Počas letu som nemala žiadne problémy; personál či kontrola boli veľmi milí, takže mi ten let aj dosť celkom ubehol. Po dlhom šestnásthodinovom lete som sa konečne stretla s mojou

hostovskou rodinou, ktorá ma už netrpezlivo čakala na letisku v Green Bay.

Moji prví hostovskí rodičia mali jednu sestru, Sarah. Bolo veľmi ťažké im zo začiatku porozumieť, nebola som zvyknutá na ich prízvuk aj napriek tomu, že bežne komunikujeme s Američanmi na mojej škole, evanjelickom lýceu. Postupne som rodine i širokému okoliu rozumela a to sa mi neskutočne páčilo. Určite to bola na začiatku obrovská zmena – sedemhodinový časový posun, iný štýl života, iné jedlo, nové technológie, odlišné životy ľudí a zvyky.

Počas môjho týždenného spamätávania sa v USA mi moja prvá hostovská rodina prichystala nezabudnuteľnú narodeninovú oslavu, na ktorej som spoznala bližšie svoju rodinu, starých rodičov, bratrancov či susedov. O pár dní nastal čas, kedy som mala prvýkrát vstúpiť na pôdu americkej školy Southern Door High School. Bola to štrnasta najlepšia škola v štáte, a aj veľmi náročná. Každý deň som mala písomky, skúšanie zo španielskeho jazyka, testy z matematiky a raz do mesiaca i laboratorné práce z biológie. Najviac sa mi páčilo štúdium kostí, ktorému som sa venovala ako môj záverečný projekt, popri ktorom som sa naučila názvy buniek v tele. Predmet biológia bol zaujímavý, no najťažší z predmetov, ktoré som si vybrala. Najviac ma zaujalo pitvanie mačky, či oživovanie mrtvej žaby. Cestu do školy som každý deň absolvovala typickým žltým autobusom, no posledné mesiace som chodievala na aute so spolužiakom. Škola bola obrovská, cez 1000 študentov. Veľmi som sa ale obávala prvého dňa, bála som sa, že ma neprijmú spolužiaci, no bolo to presne naopak. Bola som im „vzácná“, pretože žiadny iný výmenný študent na tej škole v tom školskom roku nebol. Neustále mi kládli otázky. Čo sa mi páči na stredných školách v USA, je vyberanie predmetov. Musela som mať aj nejaké z tých povinných; a to angličtinu, dejepis a biológiu.

V našej škole bolo niekoľko možností na športovanie – basketbal, volejbal, bejzbal, americký futbal či atletika. Taktiež sme mali kopolu akcií na škole ako Homecoming (menší školský ples), zápasy v americkom futbale, Graduation (maturity), alebo Prom (ples).

Vždy som chcela zažiť Vianoce v USA. Snívala som o tom, že budú ako z amerických filmov, no realita bola iná. Moja celá rodina i ja sme vycestovali na sever na chatu, ktorú sme si prenajali na pár dní. Okrem hrania rôznych hier sme v podstate nič iné nerobili. Mali sme i veľkú rodinnú súťaž,

ktorú som mojej hostovskej rodine pomohla vyhrať. Vianočné ráno vôbec nebolo také, ako som si predstavovala. Každý si rozbalil jeho darček a šli sme sa pomodliť do kostola. Nič zvláštne. Bolo to ako každé iné ráno, okrem tých darčiek a návštevy kostola. Počas Vianoc som začala mať menšie problémy s mojou hostovskou rodinou. Cítila som, že to nefunguje tak, ako by malo, no mojej koordinátorky (pani, ktorá sa starala o moje

pohodlie v štáte) som nič nepovedala. Napriek tomu som mala pekný vzťah s mojím hosťovským otcom. Nechcela som im raniť city a tak som sa po pol roku presťahovala k inej rodine. Bola to v podstate mojej rodiny rodina. Snažili sa mi spraviť posledné mesiace nezabudnuteľnými, čo sa im v konečnom dôsledku aj podarilo. Zažila som s nimi viac ako s tou mojou prvou hosťovskou rodinou.

Chodili sme na rôzne neznáme miesta, spoznávali spolu okolie, každý víkend sme chodievali na nákupy, na rôzne oslavy, akcie, či len tak do mesta. Najväčším zážitkom pre mňa bol let na Floridu. Strávili sme tam úžasný týždeň, kúpali sme sa v oceáne, v blízkosti delfínov. Keď sme mali chuť, šli sme sa len tak prejsť popri oceáne a rozprávali sme si príbehy z detstva. Po príchode z Floridy som ešte stihla po štvrtýkrát a dúfam, že nie naposledy, navštíviť mesto Chicago, v štáte Illinois. Veľké budovy, obchody, reštaurácie, iní ľudia a celkovo nádherné historické mesto. Môj druhý hosťovský otec, Larry, vlastnil autobusovú spoločnosť a on ma brával so sebou na výlety, ak bolo voľné miesto v autobuse. Bolo to väčšinou cez víkend, aby som nevymeškala zo školy. Autobusom spolu s ním som precestovala celú severnú časť susedného štátu Michigan, taktiež celú východnú časť štátu Illinois a tiež nesmiem zabudnúť na poznávací výlet štátu, v ktorom som bola, Wisconsin. Spolu s rodinou som bola vo Wisconsin Dells, bol to zábavný park, kde sme strávili jeden a pol týždňa, navštívila som hlavné mesto Wisconsinu, Madison. S ich dvoma dcérami, Carli a Allison, som si veľmi rozumela. Boli mi ako ozajstné sestry a bolo mi u nich viac ako dobre, pretože mi dali pocítiť, že ma majú rady. S mojou prvou hosťovskou rodinou nie som v kontakte, ale napriek tomu mi je ľúto, že sme si nenašli k sebe spoločnú cestu.

Tento pobyt by som odporučila každému študentovi či ľuďom, ktorí majú radi svet a dostanú niekedy možnosť ísť do zahraničia, predovšetkým do USA. Rok v Amerike mi dal veľmi veľa do života. Aj po jazykovej stránke, a aj po stránke osamostatnenia sa a riešenia si svojich problémov bez pomoci rodičov. Naučila som sa bojovať a ísť si za tým, čo chcem dosiahnuť. Tu sa začal vytvárať môj vlastný názor a nie opakovaný od rodičov. Taktiež som sa naučila nezastavovať sa pri každom malom probléme, nevšimáť si a ignorovať veci, ktoré ma obťažujú a neviem ich ovplyvniť a zastaviť. Na druhej strane je tento pobyt taktiež risk. Neviete čo a ako, ale ste zodpovedný za svoj každý krok. Je to škola života.

Martina Maláková, č. d. 55

História

Tradície a zvyky v Malom Záluží – od leta až do zimy

Kultúrne zvyklosti sa počas letného obdobia veľmi výrazne neprejavovali. Napokon aj v dnešnej dobe trávim počas leta väčšinu času vonku a obhospodarujeme naše menšie i väčšie záhradky, aby sme mali dostatok zeleniny či ovocia. V minulosti práca vonku predstavovala najväčšiu časť dňa takmer každého člena rodiny.

Jesenné obdobie

Jeseň prináša inú kapitolu v cykle kalendárnych sviatkov. Jeseň, ako aj posledná časť leta, bola pre roľníka obdobím najväčšieho pracovného vyťaženia. V kontexte s dobovými predstavami a potrebami sa aj pre túto časť roka sformovali zvyky a obrady súvisiace predovšetkým so zberom úrody, dožinky ale i hody. Ukončenie žatevných prác bolo v obradovej kultúre vyjadrené **dožinkami**. V roku 1935 sa v Malom Záluží uskutočnili pamätné dožinkové slávnosti. Konali sa pred kultúrnym domom. Na čele slávnostného sprievodu bol kôň, ktorý ťahal figúru tancujúcich žencov vracajúcich sa z poľa. Takto prešli celou dedinou a zastavili sa pred hlavnou tribúnou, pred domom Tomáša

Martáka. Ujlacké dievky a mládenci pod vedením miestnej pani učiteľky zatancovali tanec *sotiš*. Na záver zaspievali pieseň ako znak vďaky za úrodu. Potom pokračovala veselica v kultúrnom dome.

Pre jesenné obdobie sú asi najobľúbenejším sviatkom **hody**. V dedine je zvykom, že sa konajú prvú nedeľu po Michalovi. Príprava k hodom bývala veľká, čo sa zachovalo v menšej miere až do súčasnosti. Ľudia v minulosti chovali veľa husí a kačíc, šklbali ich, aby bolo perie, ktoré sa v zime potom drápalo. Hody bývali veselé a zábava sa konala už v hodovú sobotu. Mládenci narúbalí zelené haluzie, aby urobili ohradu pre tancovačku. Do dediny chodil kolotoč – *ringišpír*, ktorý býval vedľa potoka na obecnom priestranstve. Nebol na elektrinu, preto kolotoč ťahali chlapi, ktorí sa potom za odmenu viezli zadarmo. To sa už dnes len tak nevidí. :-)

Vrcholiaca jeseň, skracovanie dní, a s tým spojené ukončovanie hospodárskeho roka pomaly, ale isto presúvalo poľnohospodárske práce z polí do domov. Kresťanský kalendár pomerne dlho nemal na takýto účel vyhradený konkrétny deň. Až v 8. storočí určil pápež Gregor IV. sviatok Všetkých svätých na 1. november. K starším zvykom patrí pálenie sviečok na hroboch, kým kladenie vencov a kvetinová výzdoba sú javom novším. Práve v posledných desaťročiach sa výzdobe hrobov venuje veľká pozornosť.

Počas jesenných mesiacov bolo tiež zvykom v Malom Záluží aj varenie *slivkového lekváru* a *šúpačka* kukurice. Varenie slivkového lekváru začínalo na jeseň – v septembri. Lekvár sa dal variť okolo deviatej hodiny ráno, chodili ho miešať aj susedky, potom v noci sa chodilo na koštovku *brečky* a ráno sa lekvár dovaril. Za pomoc dostali susedky pohár tohto lekváru.

Šúpanie kukurice sa začínalo zvyčajne po Michalovi – 29. septembra, teda po hodoch. Kto mal veľa kukurice, tak si volal ľudí na výpomoc. Na *šúpačkách* bola vždy veselá zábava, spievalo sa, rozprávali sa príhody, stretávali sa ženy rôznych vekových kategórií. Spievalo sa:

Hore dedinou mládenci idú, prídu oni k nám,

mám ja izbičku nezametenú, čo oni povedia nám.

Izbu zamietla, smeti vyniesla, choďte milí k nám.

Všetkých pohostili koláčmi, kabáčmi a inými dobrotami.

Vianočné obdobie

Vianočné zvyky sú spojené s adventným obdobím. Zvyky sa začínali na Katarínu (25. novembra), pokračovali na Ondreja (30. novembra), Barboru (4.12), Mikuláša (6.12), Luciu (13.12) a Tomáša (21.12). Najznámejším je deň Lucie – 13. december – považovaný za najvýznamnejší zo stridzích dní. Na Slovensku sa verilo, že Lucia bola najväčšia zo všetkých bosoriek, pretože, keď ju hodili do plameňov, aby ju upálili ako strigu, nezhorela, ale zostala žiť ďalej. Na Luciu dievčatá liali olovo, písali si lístočky s menami chlapcov, na každý deň do Vianoc – do Štedrého dňa. Posledný lístok mal byť ten vyvolený. Taktiež sa verilo, že do domu nemá chodiť žena, aby nepriniesla nešťastie. Už v predvečer Lucie sa chodievalo po domoch, ženy alebo muži boli oblečení do bielych plachiet a ometali domy s husacími krídlami. Robili rôzne *srandy*, napr. keď boli vonku na *šnóre* nechané šaty, porozhadzovali ich.

Štedrý deň mal u nás viacero pomenovaní. Popri zaužívanom sa používa aj pomenovanie *Kračún* alebo *Dohviezdny večer*. Na Štedrý deň sa nejedlo, hlavne dievčatá sa postili za dobrého muža. Kto mal niečo požičané, snažil sa to vrátiť, lebo do Štedrého večera malo byť všetko doma. Cez Štedrý deň chlapi zvykli pribíjať pupáčky na okná dievčat, čo bolo symbolom náklonnosti. Tie, ktoré ráno mali pupáčky stále na oknách, tým sa vysmiali. Po príchode z kostola celá rodina zasadla k spoločnému štedrovečernému stolu.

Otec – gazda – ako hlava rodiny zavinšoval:

Vinšujem Vám tieto slávne sviatky

Krista Pána narodenie

aby Vám dal Pán Boh zdraví, šťastí

*hojné božské požehnaní
a po smrti kráľovstvo nebeské obsáhnutí.*

Potom gazda hodil do kútov orechy s vetou: „Ach vy moje štyri kúty, nemám vás čím obdarovať, len týmito orechmi.“ Hádzanie orechov po kútoch bolo pôvodne jednou z obiet dušiam zomrelých predkov. Nasledovalo rozkrajovanie jablka. Jablko gazda rozkrájal na toľko častí, koľko bolo členov rodiny. V minulosti ľudia verili, že sa tieto vlastnosti môžu preniesť na človeka. Štedrá večera sa začínala jedením oblátky potretej medom, s cesnakom na vrchu. Med a cesnak mali zabezpečiť zdravie celej rodine počas nasledujúceho roka, cesnak ešte k tomu mal odohňať všetko zlé. Potom nasledovala polievka – zvyčajne to bola kapustnica s klobásou alebo šošovicová polievka a pupáčky, ktoré boli posypané makom. Po 2. svetovej vojne sa už trend mestskej kultúry premietol aj na vidiek a na Vianoce sa začína podávať zemiakový šalát s rybou.

Na Štedrý večer, keď sa zvečerilo, chodili popod okná pred domy vinšovníci. Boli to ľudia z chudobnejších rodín, ale zväčša to boli cigáni. Chodili pod okná koledovať a vinšovať, spievali a hrali na husliach, ale chodili len do rodín, čo s nimi boli za dobre. Pod oknom spievali pesničku: „Narodil sa Kristus pán, veselíme sa, ...“ Ako výslužku dostali koláče, a do kondvičky kapustnicu alebo šošovicovú polievku.

Sviatok Božieho narodenia je po Veľkej noci najvýznamnejším kresťanským sviatkom. V minulosti žena nemala ako prvá vstupovať do domu, ba nebola vítaná ani ako návštevník. Vždy ráno sa dala do lavórka voda a do nej jablčko, všetci domáci sa v nej poumývali, lebo verili, že budú potom celý ďalší rok zdraví. Celý deň sa nesmeli zametať, ako aj na Štedrý deň, šaty sa nesmeli vešať dopoludnia, až popoludní. Na Božie narodenie sa vinšovať nechodilo. Rodina trávila tento deň doma.

Medzi rokmi sa *drápalo* perie, aby sliepky dobre niesli vajcia a tiež bolo zvykom zabíjať prasa. Zabíjala skoro každá rodina. Nosili sa výslužky po rodine (surové mäso, oškvarky, pečené mäso a hurky). Po zabíjačke si chodili cigánky pýtať ovar. Na Štefana zase zvykla byť zábava v celej Radošinskej doline.

Na Silvestra bývala silvestrovská zábava. Návštevníci mali v tento deň chodiť z dolného konca, teda smerom zdola nahor, aby sa i hospodárstvo, do ktorého smerujú, tým smerom vzráhalo. Na Nový rok sa hralo divadlo, ktoré nacvičoval učiteľ s deťmi a dospelými. Učiteľ a notár mali v minulosti veľmi významné postavenie v lokálnom spoločenstve. Rodinní príslušníci chodili vinšovať po rodine s novoročným vinšom: „Vinšujem vám tento nový rok, aby vám padol z pece bok a z povaly hrada, aby sa vydala vaša dievka mladá.“

Vianočné obdobie patrí k významným sviatkom aj dnes. Veľa ľudí trávi jedno z najkrajších období roka v kruhu svojej rodiny. Hoci zvyky a tradície sa menia, potreba sláviť sviatky v rodinnom kruhu stále pretrváva. Preto sa snažme aspoň na chvíľu v dnešnom uponáhľanom svete zastaviť a snažiť sa naplno si vychutnať pohodu v rodinnom kruhu, ktorá prichádza ruke v ruke s vianočným obdobím.

Lubica Zedníková

Čo vieme o samosprávnych krajoch?

Začiatkom novembra 2013 sme si volili svojich zástupcov do samosprávnych krajov. Vyššie územné celky existujú už dvanásť rokov a čím ďalej tým viac sa vyznačujú nízkou volebnou účasťou. Veľakrát si nie len ja kladiem v duchu otázku, čím to je? Sú občania skutočne ku všetkému, čo sa týka politiky a volieb ľahostajní? Raz som sa rozprávala s jedným známym, kandidátom na poslanca do vyššieho územného celku v Trenčianskom kraji, a ten mi povedal, že sa veľakrát medzi ľuďmi stretáva s otázkou, čo to vlastne VÚC je a ako im to môže pomôcť. Vieme vlastne, čo sú to samosprávne kraje a aké úlohy majú spĺňať?

„Rozdelenie kompetencií medzi štátnu správu a samosprávu, tak ako fungujú v súčasnej podobe, schválil parlament v roku 2001. Presun kompetencií zo štátu na samosprávy, priniesol po 40-ročnom fungovaní centralistického riadenia dvojstupňovú správu.

Prvý stupeň je štátna správa, tvoria ju ministerstvá. Druhý stupeň je miestna štátna správa a územná samospráva, ktorú tvoria vyššie územné celky (VÚC) a obce. Vyššie územné celky sa tiež volajú aj župy. Prvé volby do týchto regionálnych parlamentov sa konali ešte koncom roka 2001. Odvtedy sa konajú každé 4 roky. Vyššie územné celky prebrali niektoré úlohy, ktoré dovtedy boli v kompetencii štátu.

Od roku 2005 sa uskutočnila zmena financovania, v rámci ktorej sa posilnili vlastné príjmy samosprávnych krajov a zmenil sa spôsob rozdeľovania podielu na daniach v správe štátnych inštitúcií.

Na Slovensku je osem samosprávnych krajov. Tie samostatne hospodária s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Každý kraj má úrad a vlastného kontrolóra. Župan (predseda SK) nesie zodpovednosť za rozhodnutia kraja. O tom, ako sa použijú peniaze kraja, rozhoduje zastupiteľstvo. Rozhodnutie poslancov podpisuje župan.

Na samosprávne kraje prešli pôsobnosti v oblastiach pozemných komunikácií, železníc, cestnej dopravy, civilnej ochrany, sociálnej pomoci, územného plánovania, školstva, telesnej kultúry, osvetovej činnosti a kultúry, zdravotníctva, regionálneho rozvoja a cestovného ruchu. Rovnako majú koordinovať rozvoj a spoluprácu s obcami pri tvorbe programov sociálneho a ekonomického rozvoja obcí, vykonávať vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov samosprávneho kraja. Zriaďujú a prevádzkujú inštitúcie: stredné školy; múzeá; domovy sociálnych služieb; knižnice; divadlá a iné kultúrne zariadenia; nemocnice.

Zodpovedajú za tieto oblasti:

Doprava

Sú správcami ciest II. a III. triedy a vydávajú licencie na autobusovú dopravu. Regulujú ceny a zľavy v prímestskej autobusovej doprave. Hlavným zdrojom na opravy ciest je daň z motorových vozidiel.

Školstvo

Zriaďujú a prevádzkujú stredné školy.

Zdravotníctvo

Kraj je zriaďovateľom niektorých nemocníc a môže zdravotníckym zariadeniam udeľovať licencie pre všeobecné nemocnice. Niektoré župy chcú svoje nemocnice vrátiť do kompetencií štátnych inštitúcií, nesúhlasia s tým, ako je financované zdravotníctvo. Župy od začiatku upozorňovali, že kompetencie síce získali, peniaze na ne však nie. Bratislavský, Prešovský či Košický kraj zdravotnícke zariadenia predali alebo prenajali súkromníkom, Trenčiansky a Žilinský kraj patria medzi posledné župy, ktoré nemocnice prevádzkujú samy.

Sociálne služby

Prevádzkujú domovy sociálnych služieb, stanovujú v nich, koľko budú klienti za tieto služby platiť.¹

Toto je len základný prehľad funkcií a úloh, ktoré má vo svojej kompetencii vyšší územný celok. A keď aj nie sú vymenované všetky, je vidno, že tých povinností má dosť veľa na to, aby sme na ne upriamili našu pozornosť a viacej rozmýšľali o tom, či sa zúčastniť volieb alebo nie. Aby prišla nejaká zmena, musia najprv vyvinúť iniciatívu tí, čo sú momentálne najnižšie – občania.

Mahuliena Sochorová

Tento článok bol skrátene z pôvodného textu: Čo je samosprávny kraj a aké má kompetencie, dostupné na internete: <http://spravy.pravda.sk/volby/clanok/297813-co-je-samospravny-kraj-a-ake-ma-kompetencie/>

Malé zamyslenie

Vieme, čo sa deje okolo nás? Žijeme vo svojich domoch, bytoch a často nepoznáme svojich susedov, kolegov. A možno by stačilo len málo. Nasledujúci príbeh, ktorý sa nachádza v úvode knihy Jozefa Banáša Posledná nevera, hovorí o jednom chorom dievčatku.

„Väčšinu príbehov som zažil alebo mi ich prerozprávali. Ten, ktorý mi rozprávala moja dcéra Adela, som si netrúfol napísať. Bol príliš smutný. Odohrával sa na detskej onkológii, kde sa strieborná niť spájajúca dvanásťročnú Adelku so životom postupne stenčovala. Dievčatko bolo skvelou tanečnicou, a keby nie zákernej choroby, nepochybne by z nej vyrástla tanečná jednotka. Sily jej ubúdali, svoju obľúbenú tanečnú reláciu sledovala z nemocničného lôžka. Moderátorka tohto programu, tiež Adela, chodievala pravidelne na detskú onkológiu podeliť sa s deťmi o radosť i nádej. Snom chorého dievčatka bolo mať aspoň raz na sebe také krásne šaty, aké pre moderátorku navrhoval známy módný návrhár. Adela ho teda poprosila a ten navrhol malej Adelke najkrajší model, aký dovtedy vyšiel z jeho dielne. „Vyzeráš ako anjel,“ povedal Ferko, keď hľadel na vychudnutú postavičku v nádhernej róbe. „Ujo, môžem si ich nechať dozajtra?“ poprosilo dievčatko. „Príde ma pozrieť mama, rada by som sa jej v nich ukázala.“ Keď ráno mama pricestovala, Adelka meravo, ticho ležala. Zaspala vo svojich vysnívaných šatách naveky.“

(Banáš, Jozef: Posledná nevera, 2012)

Viera Predanocyová

Nekrológ pri pníku...

Tak teda sme sa teda definitívne a nezvratne rozlúčili so statnými krásavcami a zostali sme tak o niečo chudobnejší. Na večnosť sa pobrali neskutoční velikáni, pri ktorých sme sa cítili akosi istejšie, pričom nás kryli krídla týchto obrov v dobrom i zlom. Určite si veľa pamätali, čo sa dalo vyčítať

z letokruhov, necudne odhalených po odborných rezoch motorových píl. Márne by ste na pováľaných kmeňoch hľadali čo len jeden jediný kaz, či stopy po červotočovi. Životom voňajúce kubíky dodýchali, hoci každému okoloidúcemu vzrušujúca aróma rozťahovala nozdry ešte dlho predlho po tomto masakri.

A tak som si v jeden teplý októbrový podvečer zasadol na pozostatok štátého giganta a v nemom úžase počúval jeho labutiu pieseň. Asi som jej porozumel celkom dobre a na dialóg tak nebol žiaden dôvod. Pred majestátom sa zo mňa stala omrvinka. Nepatrná omrvinka, ktorá sa cítila aj za ich katov priveľkým vinníkom. Neviditeľný tlak mi zvieral hrud', dýchať bolo zrazu problémom. Zubaté slnko sa nám nesmialo, len sa pokúšalo čo najviac naťahovať tieň... Akoby aj ono chápalo súvislosti.

Aj tento peň zostal zdravý. Aj tamten, ba aj ten. Keby len ten; aj všetky ostatné... A máme dušu namieste. Opäť raz sme ukázali ramená, aké má len homo sapiens, opäť raz sme dokázali, akou silou disponujeme, najmä ak proti nám stojí nevinná obeť...

Peter Buček

Činnosť základnej organizácie Jednoty dôchodcov v Malom Záluží

Milí spoluobčania,

chcem Vás informovať o našej činnosti ZO-JD v Malom Záluží za 2. polrok 2013. 1. augusta sme sa zúčastnili s členmi JD Nitra osláv 150. výročia založenia Matice slovenskej v Martine. Navštívili sme Etnografické múzeum. Spevácky súbor prešiel námestím a popoludnie pokračovalo v amfiteátri, kde sa prihovril i predseda vlády o založení Matice slovenskej. Vypočuli sme si rôzne spevácke súbory z okolitých obcí a krásne ľudové piesne nás nútili posedieť a pookriať až do konca vystúpenia. Vo večerných hodinách sme sa vrátili domov s peknými zážitkami. V auguste sme tiež dostali ponuku na kúpanie na termálnom kúpalisku vo Veľkom Mederi. Zúčastnili sa niektorí naši členovia.

Koncom augusta sa konalo v našej obci kultúrno-spoločenské podujatie „Varenie slivkového lekváru“, ktoré organizovalo Občianske združenie „LABUŤ“. Bola oslovená i Jednota dôchodcov na spoluprácu. Tak sme sa zišli s našim výborom a s členmi občianskeho združenia a porozmýšľali sme, ako to čo najlepšie pripraviť, aby sme uvarili ten správny lekvár, ako to robili naše babičky. A nakoniec sa to podarilo vynikajúco. Oslovili sme naše gazdinky z dediny a rozdelili sme si úlohy, kto bude čo piecť, kto bude robiť z cesta slivkové gule, šúľance, pirohy a podobne ostatné dobroty, a to všetko plnené slivkovým lekvárom a makom. Keď prišiel deň osláv, pri kultúrnom dome na dvore sa varili slivky na lekvár. Začali sme pripravovať obrusy na stoly a pomaly poobede naše ženy začali nosiť všelijaké dobroty, ktoré sme s dievčatami ukladali na stoly. Privítali sme detský súbor Zbežanček a taktiež nás rozveselil i spevácky súbor zo Šurianok. Všetci prítomní si pochutnávali na dobrotách so slivkovým lekvárom a dobrých koláčoch. A nakoniec ochutnávka čerstvo uvareného lekváru dopadla dobre a dopyt o lekvár bol veľký.

29.septembra Jednota dôchodcov pripravila v našej obci Výstavu ovocia a zeleniny. Dopestované exponáty od našich záhradkárov sme vystavili v kultúrnom dome. Túto výstavu navštívilo 57 ľudí, ktorí sa prišli pozrieť, čo všetko pekné sa urodilo v našich záhradkách.

V októbri sa niektorí naši členovia boli kúpať spolu s členmi JD z Nitry na termálnom kúpalisku v Salibách. Kúpeľnú liečbu v Tatrách, v Dudinciach a v Bardejove absolvovali 4 členovia JD.

V novembri naši členovia navštívili divadlo Andreja Bagara v Nitre, muzikál Tisícročná včela, z ktorého sme si priniesli nezabudnuteľný zážitok.

17. novembra Obecný úrad v spolupráci s kultúrnou komisiou a Jednotou dôchodcov zorganizovali „Priateľské posedenie pri hudbe“. Pozvaní boli seniori a členovia Jednoty dôchodcov v Malom Záluží. Pripomenuli sme si životné jubileá 11 seniorov, z toho bolo 6 jubilantov členmi JD.

Sálu v kultúrnom dome a pekné posedenie nám pripravili členky z Občianskeho združenia „LABUŤ“ v Malom Záluží, Zuzka Kolenčíková, Zuzka Plesníková a Zuzka Zábrazná. Jubilantom boli odovzdané kvety a darček, z ktorého sa všetci tešili. Všetci prítomní si pochutnali na dobrých obložených chlebíčkoch a koláčikoch, ktoré upiekli naše gazdinky. Taktiež nám prišiel zaspievať aj spevácky súbor Nádej z Výčap- Opatoviec.

Koncom novembra sa niektorí členovia JD zúčastnili jednodňového výletu do Rakúska – Kittsee, kde navštívili čokoládovňu, zámok Schlosshof a vianočné trhy.

Začiatkom decembra sme išli do Slovenského národného divadla v Bratislave na operu Rigoletto. Tolko z našej činnosti Jednoty dôchodcov.

Elena Líšková a výbor JD

Spoločenské akcie

Futbalový turnaj

Takže milí občania našej malej dedinky. Chcel by som Vám aspoň trošku priblížiť náš prázdninový futbalový turnaj, ktorý sa uskutočnil dňa 3.8.2013.

Jedno krásne ráno sme sa zišli na našom multifunkčnom ihrisku, kde sa uskutočnili krásne zápasy. Zúčastnili sa celkovo 3 tímy, ktoré chceli zabojsť o prvenstvo.

Prvý tím TIT-RANS v zložení - Miroslav Sedlák, Patrik Kyšták, Tomáš Sulík, Jozef Mako a Peter Beňo. Druhý tím PX v zložení - Lukáš Bila, Marek Černý, Matúš Velikov, Šimon Šmitala, Miro Karvay a Martin Karvay. Tretí CIKI TEAM v zložení - Tomáš Lidaj, Martin Ondrášek, Lukáš Mikula, Tomáš Gaľko, Martin Mikula a Peter Novotný.

Ako prvý zápas sa odohral medzi CIKI TEAM a PX, v ktorom dominovali prvý polčas CIKI TEAM, ktorí vyhrali 5:1, ale v druhom polčase ukázali svoje kvality aj hráči z tímu PX, kde dokázali zdramatizovať zápas a konečný výsledok tohto zápasu nakoniec skončil 7:4.

Druhý zápas bol tiež kvalitný, kde sa stretli TIT-RANS a PX. Hráči z tímu PX cítili, že majú šancu uspieť v tomto zápase a tak sa aj stalo, kde prvý polčas vyhrali 3:2, ale hráči TIT-RANSU potrebovali uspieť tiež, nakoniec dorovnali v posledných sekundách zápasu a konečný výsledok bol 5:5.

A posledný zápas, kde sa stretli hráči TIT-RANSU a CIKI TEAMU mal rozhodnúť o víťazovi celého turnaja. Hráči TIT-RANSU potrebovali uspieť naplno, naopak hráčom CIKI TEAMU stačila remíza. Tiež kvalitný zápas, lenže hráči CIKI TEAMU boli v skvelej forme a zvládli aj tento zápas. Celkový výsledok bol 11:2.

Rozhodoval Štefan Kopčan :-). Tak a mali sme jasného víťaza.

Celkové umiestnenie:

Poradie	Názov tímu	Body	Skóre
1.	CIKI TEAM	6	18:6
2.	PX	1	9:12
3.	TIT-RANS	1	7:16

Tento rok sme sa rozhodli oceniť aj najlepšieho strelca a brankára, ktorými sa stali hráči z tímu CIKI TEAM, kde sa najlepším strelcom stal Lukáš Mikula s 11 gólmi a najlepším brankárom Tomáš Lidaj, ktorý pustil iba 6 gólov za svoj chrbát.

Tento rok nám to vyšlo a verím, že sa takto stretne aj na budúci rok. :-)

Martin Ondrášek

Varili sme slivkový lekvár...

Dňa 31. 8. 2013 o 15.00 hodine sa konalo ďalšie kultúrno-spoločenské podujatie občianskeho združenia „LABUŤ“.

Keďže jedným z cieľov združenia je zachovávať tradície a kultúru obce, pripravili sme podujatie „Varenie slivkového lekváru - ako to robili naše babičky“. Pri organizovaní sme spolupracovali s Jednotou dôchodcov, pod vedením predsedníčky pani Eleny Líškovej. Bez jej pomoci a pomoci členov tejto organizácie by bola príprava podujatia pre nás mladých zložitejšia. Takto sa spojilo naše nadšenie a záujem s múdrosťou a skúsenosťou starších a spoločne sme urobili všetko preto, aby sa tento deň vydaril a všetci prítomní si od nás odniesli krásne spomienky.

Opäť sme pripravili aj tvorivé dielne pre deti a dospelých. Kto mal záujem, mohol si vymalovať sklenený pohár s motívom slivky. Použili sa dve techniky zdobenia pohárov: maľba na sklo a servítková technika. Tvorivé dielne pripravili a viedli pani Zuzana Kolenčíková a Zuzana Plesníková.

Pre návštevníkov bola sprístupnená aj pamätná izba obce.

Záver programu tohto dňa tvorila ochutnávka čerstvo uvareného slivkového lekváru. Bol hustý, mierne kyselkavý a veľmi chutný.

Veríme, že všetci, čo sa zúčastnili tejto akcie mali príjemný kultúrny zážitok, dobrú chuť pri ochutnávke jedál a lekváru, tvorivú chvíľku pri maľovaní pohárov a krásne strávené sobotné poobedie.

Ďakujeme všetkým, ktorí pomohli pri organizácii tohto podujatia: Jed-

note dôchodcov Malé Zálužie, Obecnému úradu Malé Zálužie, OZ Mikroregión Radošinka, Nitrianskemu samosprávne-mu kraju, šikovným gazdinkám, ktoré pripravili jedlo, tým, ktorí miešali lekvár a ostatným dobrovoľníkom.

Spomenuli nás: <http://www.seniorhelp.sk/content/mladych-s-pamaetnikmi-spojili-slivky>; relácia vysielaná na rádiu Regina.

Mahuliena Sochorová

Vysviacka kríža na dolnom cintoríne

V nedeľu, 3.11.2013, sa konala na dolnom cintoríne vysviacka nového kríža, ktorý vysvätila pani farárka Mgr. Jana Bartová a nachádza sa pri vstupnej bráne na cintorín. redakcia

Vitajte v knižnici!

Dnes, v dobe počítačov, televízie.... nie sú knihy pre deti a mládež prioritou a čítanie rozhodne nepatrí k obľúbeným činnostiam. Čítanie je ale pre deti a mládež dôležité.

Preto obecna knižnica organizovala v tomto roku tvorivé dielne pre deti od 4 do 15 rokov, ktoré sa mohli uskutočniť aj vďaka dotácií z Nitrianskeho samosprávneho kraja. Viedli ich Zuzana

Kolenčíková a Zuzana Plesníková.

Výtvarnými aktivitami a hrami sme deťom približovali svet kníh. Snažili sme sa podporiť ich záujem o čítanie a učiť ich nachádzať skrytú múdrosť v knihách.

Na posledných tvorivých dielnach v tomto roku, na Mikuláša, sme deti, ktoré sa zúčastňovali popoludní v knižnici, odmenili knihami s venovaním.

Tieto stretnutia v knižnici boli obohacujúce aj pre nás a preto všetkým deťom a ich rodičom ďakujeme za účasť. A tiež ďakujeme Nitrianskemu samosprávemu kraju za štedrú dotáciu.

Verím, že v knižnici sa budeme stretávať aj počas budúceho roka.

Zuzana Plesníková
knižníčka

Ako je to s MIKULÁŠOM?

Ako každý rok v našich zemepisných šírkach prichádza 6.decembra MIKULÁŠ.

Tak sa všetci tešíme a zároveň chystáme na tento deň už dlhé generácie dozadu. Pod pojmom všetci, myslím deti, ale aj dospelých.

Na rozdiel od „DEDA MRÁZA“ či „SANTU“, je náš MIKULÁŠ skutočná postava a ďaleko staršia a generácie pred nami si ho vážili, uctievali a patrične ho zaraďovali do života.

Z pohľadu spod fúzov a brady som mal úprimnú radosť z toľkých detí, ktoré s radosťou, s oba-
vou, ba i strachom, čakali na vytúžený moment, o ktorom počuli od rodičov, v škôlke, či v škole.

Deti si v rámci zaužívaných tradícií nachys-
tali básničku, či pesničku, ktorú interpretovali tomu vytúženému Mikulášovi. Nebolo dôležité, či to bolo na jednotku, alebo horšie. Šlo tu o kontakt s osobou, „Mikulášom“, o ktorej toľko počuli a či ich aj skutočne odmení, či niečo na nich vyzradí. Samozrejme všetky deti boli odmenené za svoje sľuby, činy a odhodlanie.

Je to dobrý pocit, že tradície sa zachovávajú a budú sa podávať ďalej z generácie na generáciu. Len takto si spoločnosť zachová históriu a bude sa vedieť orientovať v budúcnosti.

Taktiež je dôležité a povzbudzujúce, že na takú

malú obec s 270-timi „dušami“ je toľko budúcnosti, hádam zo tridsať detí.

Touto cestou ďakujem rodičom, že si zachovávajú túto tradíciu, všetkým, ktorí sa podieľali na zorganizovaní tohto podujatia pre naše deti.

A aby som nezabudol, ďakujem aj „anjelovi a čertovi“ bez ktorých by to nebolo ono.

Dovi o rok.

Mikuláš

Čo sa udialo v škole

Najkrajšie jablko školy 2013

Už tradičná súťaž o najkrajšie jablko školy začala v tomto školskom roku písať svoju štvrtú stranu.

Štvrtý ročník sa síce opäť niesol v znamení dominancie súťažiacich z prvého stupňa, ktorí sa do tejto súťaže aktívne zapojili vo veľkom počte, no nedali sa zahanbiť ani žiaci druhého stupňa. Česť druhému stupňu zachraňovali piataci, šiestaci, siedmci, ba našli sa aj jabĺčka od ôsmakov.

Našu chodbu tak ozdobilo množstvo jabĺčok rôznych farieb a veľkostí. Našli sa však medzi nimi i hrušky a dokonca aj jeden zatúlaný orech, ktorý len naplno podčiarkol fakt, že prišla jeseň.

Súčasťou výstavky jabĺk bol aj informačný panel, na ktorom dominoval fakt, že jablko ako ovocie plné vitamínov, by malo byť súčasťou našej stravy a zdravej výživy.

Do súťaže sa prihlásilo takmer sedemdesiat jabĺčok. Porota zložená z vyučujúcich a dvoch žiakov z každej triedy rozhodovala o víťazoch. Výsledky tejto súťaže boli vyhlásené 28. októbra 2013.

Po úspešnej niekoľkodňovej prezentácii jabĺk a hodnotení členov poroty sa zo všetkých použiteľných jabĺk stala výborná mňamka. Počas dvoch dní žiaci v rámci podpory zdravej výživy jablčka skonzo-
movali. A že im chutilo, dokazujú fotografie z tejto voňavej a vitamínovej školskej akcie.

Záložka do knihy spája školy:

Namaľuj mi svojho obľúbeného literárneho hrdinu

I v tomto školskom roku sa naša škola zapojila do medzinárodného projektu s názvom Záložka do knihy spája školy. Cieľom tohto projektu je nadviazanie kontaktov medzi českými a slovenskými základnými školami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek do kníh. Žiaci v tomto ročníku mohli na záložkách ľubovoľnou technikou stvárniť svojho obľúbeného literárneho hrdinu.

Samotnú výmenu záložiek môžu školy využiť k nadviazaniu spolupráce, kontaktov alebo poznávaniu života žiakov v Českej republike a zároveň aj ako prierezovú tému do Školského vzdelávacieho programu, alebo ako súčasť školského projektu. Organizátori

tohto medzinárodného projektu nám priradili školu z Českej republiky. Išlo o školu z českého mesta Most.

Po kontaktovaní sa s pridelenou školou sa začal projekt naplno realizovať.

Dohodli sme sa na počte vytvorených záložiek do kníh a na termínoch vzájomnej výmeny.

V e-mailoch sme si navzájom vymenili informácie o našich školách a rozhodli sme sa vymyslieť aj nejaké iné aktivity, projekty, aby sa toto naše, v dnešnej dobe medzinárodné priateľstvo, naďalej rozvíjalo.

Náš český partner nám poslal záložky i s propagačnými materiálmi o jeho meste a škole.

Na propagáciu tejto aktívnej spolupráce sme v škole vystavili práce žiakov z Českej republiky i spomenuté propagačné materiály. Súčasťou výstavky sú aj fotografie záložiek, ktoré vytvorili naši žiaci. Tie sme našej partnerskej škole obratom zaslali a sme presvedčení, že naše práce ich rovnako potešili. Ponuka na aktívnejšiu spoluprácu s partnerom z Českej republiky nás oslovila a veríme, že spoločne nájdeme dostatok nápadov ako ju do budúcnosti rozvíjať.

Novosadská vianočná kvapka krvi

Tradičná predvianočná akcia dobrovoľných darcov krvi písala 9. decembra svoju ďalšiu kapitolu. I napriek sychravému počasiu do základnej školy našlo cestu celkovo 20 dobrovoľníkov. Opäť darovali to najcennejšie – ľudskú krv, ktorá pomôže v núdzi ľuďom, ktorí ju budú nevyhnutne potrebovať. Potešilo nás, že rady dobrovoľných darcov rozšírili i noví prvodarcovia. Tretí ročník tohto podujatia sa uskutoční 5. decembra 2014.

ZŠ s MŠ Nové Sady

Spoločenská kronika

Narodili sa: Timur Ingeli – č. d. 125

Uzavreli manželstvo: Ondrej Proksa a Lucia Karlíková

Odstáhovali sa: Veronika Bendíková, Peter Bendík ml., Vladimír Bila ml.

Opustili nás: Zuzana Plesníková – č. d. 77

Jubilanti v roku 2013

Ján Líška (90 rokov), Rudolf Mosný (85 rokov), Anna Proksová (80 rokov), Pavel Proksa (80 rokov), Katarína Ševčíková (80 rokov), Edita Bilová (75 rokov), Emília Majdanová (75 rokov), Anna Mesárošová (75 rokov), Michal Zábrazný (75 rokov), Margita Bilová (70 rokov), Božena Šoóšová (70 rokov).

Redakcia vám želá, milí jubilanti, veľa zdravia, radosti a životného optimizmu a nech sú dni vášho zreleho veku naplnené vďačnosťou nás všetkých.

Obecný úrad oznamuje

Dôležité telefónne čísla:

- **Polícia:** 112 (158)
- **Požiarňa ochrana:** 112 (150)
- **Záchranná služba:** 112 (155)
- **Ohlasovňa požiarov:** 037/65 20 424, 037/65 20 425
- **Mestská polícia:** 112 (159)
- **Integrovaný záchranný systém:** 112 (154)

Pohotovostné služby:

Pohotovostná lekárska služba:

- Stomatologická pohotovosť: 037/65 45 111, Pondelok - Piatok: 16:00 - 19:00
- Pohotovosť pre dospelých: 037/69 42 229, Pondelok - Piatok: 16:00 - 07:00
- Pohotovosť pre deti a dorast: 037/65 45 111, Pondelok - Piatok: 15:30 - 07:00

Elektrárne - ZSE - pohotovosť: 0800 111 567

Plynárne - SPP a.s. pohotovosť: 0850 111 727

Vodárne - ZsVaK - pohotovosť: 037/65 13 420

Pojazdné predajne:

Každý utorok a piatok o 9.45 hod. chodí pojazdná predajňa chleba.

Každú stredu od 16.45 do 17.15 hod. a sobotu od 18.10 do 18.30 hod. prichádza pojazdná predajňa hlboko chladeného čerstvého plnotučného mlieka.

Pohrebná služba Turanovič Nitra – tel. číslo: 0905 948 812

Pošta Nové Sady – úradné hodiny:

Po – Ut, Štv. – Pia: 7.00 – 12.00 a 12.30 – 14.30 hod.

Streda: 7.00 – 11.00 a 13.30 – 17.00 hod.

Obchod Maké Zálužie – otváracie hodiny:

Pondelok až piatok: od 6:00 do 10:00 - od 14:00 do 17:00 hod.

Sobota: od 6:00 do 13:00 hod.

Nedeľa: od 7:00 do 11:00 hod.

Termíny vývozu komunálneho a separovaného odpadu v roku 2014

Komunálny odpad: 16.1; 13.2; 13.3; 10.4; 7.5; 5.6; 3.7; 28.8; 25.9; 23.10; 20.11; 18.12.

Čisté PET fľaše: 13.1; 10.2; 10.3; 8.4; 13.5; 9.6; 8.7; 11.8; 8.9; 14.10; 10.11; 8.12.

Elektro + nebezpečný odpad: 30.5; 3.11.

Obecný úrad - úradné hodiny:

Administratívna pracovníčka: Margita Tabačeková

- Párny týždeň

Utorok 07.30 - 12.00 13.00 - 15.00

Štvrtok 07.30 - 12.00 13.00 - 15.00

- Nepárny týždeň

Pondelok 07.30 - 12.00 13.00 - 15.00

Streda 07.30 - 12.00 13.00 - 15.00

Piatok 07.30 - 12.00

Kontakt

Telefón: 037 / 7894061

E-mail: oumalezaluzie@gmail.com

Internetová stránka obce: www.malezaluzie.sk

*Veselé Vianoce
a šťastný nový rok 2014
Vám želá redakcia
Občasníka.*

Svoje príspevky môžete posilať na emailovú adresu: zuzana.plesnikova@gmail.com, alebo osobne odovzdať do schránky na budove obecného úradu. Zároveň môžete posilať aj svoje vyjadrenia, návrhy alebo námietky k našim obecným novinám.

Ďakujeme všetkým prispievateľom Občasníka.

Vydáva obec Malé Zálužie, Malé Zálužie č. 63, 951 24 Nové Sady, IČO 00 656 160

Redakcia: Emília Strihová, Mgr. Zuzana Plesníková, Viera Predanociová, Mgr. Anna Velikiová

Grafická úprava: Mgr. Zuzana Kolenčíková

Tlač: www.primaprint.sk

Občasník: EV4374/11

ISSN 1338-8274

Vychádza 2x ročne. Nepredajné!